

Identifikační údaje

Název ŠVP:	„Hrou k radosti“
Údaje o zařízení	Školní družina při ZŠ INTEGRA Vsetín
IZO:	110 008 871
Sídlo:	Na Rybníkách 1628, 755 01 Vsetín
Kontakt:	Tel: 571 411 957 E-mail: info@zsintegra.cz Web: www.zsintegra.cz
Ředitel školy:	Ing. Libor Podešva, Ph.D.
Platnost ŠVP pro ŠD:	1. 9. 2018

Vzdělávací program pro zájmové vzdělávání ve školní družině je programem rámcovým, je stanoven na dobu jednoho vzdělávacího cyklu pro žáky prvního stupně základní školy, tedy na pět let. Zájmové vzdělávání probíhá od září do června každý den školní výuky.

Při tvorbě programu vycházíme ze:

a) ŠVP ZŠ Integra Vsetín, 1. stupeň ZŠ, z oblasti „Člověk a jeho svět“:

1. Místo, kde žijeme
 2. Lidé kolem nás
 3. Lidé a čas
 4. Rozmanitost přírody
 5. Člověk a jeho zdraví.
- b) Výchovný program ZŠ Integra Vsetín

2. Charakteristika školní družiny

2.1. Poslání školní družiny

Vzdělávání a výchovu od sebe nelze oddělit, proto je posláním školní družiny navazovat na výchovně-vzdělávací proces ve stejném duchu, doprovázet účastníka školní družiny na jeho cestě k osvojování si kompetencí, tím posilovat jeho sebedůvěru a rozvíjet jeho schopnosti a dovednosti ve všech oblastech (poznávací, kreativní, sportovní atd.).

2.2. Cíle školní družiny

- vytvořit kolektiv vychovatelů, asistentů a účastníků školní družiny, který je dynamický a aktivní
- v rámci některých aktivit ŠD a ŠK propojit kolektivy obou zařízení, udržovat spolupráci a využívat výchovy starší – mladší, což vede k rozvoji kompetencí v obou skupinách
- vytvořit radostnou atmosféru, která je základem rozvoje tohoto kolektivu
- vytvořit jasná a stručná pravidla, kterými se tento kolektiv řídí, vést účastníky školní družiny k sebereflexi a pochopení důsledku porušení pravidel
- vytvořit kreativní a podnětné prostředí, ve kterém má každý možnost se rozvíjet v rámci svých možností
- vytvořit pestrou nabídku činností v jednotlivých odděleních a kroužcích
- vytvořit organizační podmínky pro individuální přístup podle potřeb účastníků školní družiny

2.3. Aktivity školní družiny

Spaní ve školní družině – tato aktivita se realizuje během roku, je určena účastníkům školní družiny. Cílem je stmelení kolektivu, umožnění prožitků netypických pro denní chod družiny.

Tradiční akce – jde o akce, které se pravidelně opakují, se záběrem na celou školu (Mikulášský jarmark, Den účesů, Integra má talent...)

Spontánní akce – jde o akce se záběrem na školní družinu, kterých se účastníme v návaznosti na programy dalších subjektů (knihovna, hvězdárna, Envicentrum atd.)

Workshopy – aktivity, kdy je dětem i rodičům nabídnuta možnost poznat a vyzkoušet si činnosti z různých oblastí lidských zájmů (např. řemesla, ekologie, sport...).

Kroužky – školou nabízená pravidelná zájmová činnost, probíhající během školního roku.

Přesahové akce – jde o aktivitu, přesahující rámec provozní doby družiny, max. do 22:00, ukončení dle charakteru akce (turistické akce, návštěvy měst regionu atd.).

Setkání rodičů žáků 1. tříd – cílem je stmelit rodiče nově příchozích žáků, vytvořit komunitu, která v dalších letech navzájem spolupracuje (kavárna, opékání atd.).

Víkendový pobyt pro rodiče a děti – tato aktivita je určena pro rodiče i děti, kterým umožňuje společné prožití času mimo školu i mimo domov. Náplní tohoto víkendu je jak tvořivá aktivita, tak pohybová činnost (turistika, hry). Cílem je upevnění vztahu rodič - dítě - škola.

2.4. Spolupráce v regionu

1/ spolupráce s rodiči – rodiče jsou nezastupitelným článkem ve školní družině, podílí se na jeho aktivitách apod.

2/ spolupráce s dalšími subjekty – účast v rámci školní družiny na vybraných akcích, pořádaných Městem Vsetín, městskými organizacemi, jinými školami či sdruženími nebo spolky (např. kino Vatra, hvězdárna, zámek Vsetín atd.)

2.5. Personální podmínky

- vedoucí školní družiny s požadovaným pedagogickým vzděláním, s praxí
- vychovatelka s požadovaným pedagogickým vzděláním, s praxí
- z potřeb vyplývající počet asistentů pedagoga s akreditačním kurzem pro práci asistenta pedagoga

Další vzdělávání pedagogických pracovníků probíhá podle jejich potřeb a podle nabídky.

2.6. Organizační podmínky školní družiny

Výchovně vzdělávací proces školní družiny probíhá ve třech budovách:

- a/ dřevěná budova č.p. 1628 - oddělení
- b/ budova školní družiny č.p. 920/1 - oddělení
- c/ budova školního klubu č.p. 920/3 - oddělení

Materiální vybavení školní družiny:

- učebny vybavené nábytkem (stoly, židle, police a skřínky pro uložení her a pracovního materiálu), prostor pro hraní na koberci,
- malá „tělocvična“ (žebřiny, koš, žíněnka) - v budově č.p. 920/1
- učebny se školním nábytkem
- „malá“ učebna – vybavená počítačem, televizorem s videopřehrávačem v budově č.p.920/1,
- „malá“ učebna – vybavená počítači v budově č.p. 1628
- přenosný radiopřehrávač k dispozici v učebnách
- stavebnice, stolní hry, hračky, sportovní potřeby, knihovnička
- 1 kabinet pro uložení výtvarného, pracovního a sportovního materiálu a nářadí – v budově č.p.920/1
- vybavené prostory školního klubu pro III. oddělení školní družiny

2.7. Organizace a provoz školní družiny

1. Školní družinu navštěvují žáci 1. – 5. ročníku.
2. Školní družina má tři oddělení – žáci 1. – 3. třídy jsou rozděleni do dvou oddělení, třetí oddělení navštěvují žáci 4. a 5. třídy.
3. Provoz školní družiny je denně od 11:30 do 16:00.
4. Přihlašování do školní družiny – družinu navštěvují pouze ti, kteří odevzdali přihlášku k zájmovému vzdělávání ve školní družině.
5. Příchod do školní družiny – po skončení vyučování přebírají účastníky školní družiny I. a II. oddělení ve školní jídelně vychovatelky nebo asistentky pedagoga, účastníci školní družiny z III. oddělení po skončení vyučování odcházejí sami do oddělení v budově školního klubu.

6. Kroužky – účastníky školní družiny, kteří navštěvují kroužky, přebírají vedoucí těchto kroužků ve školní družině nebo je odvádí z družiny vychovatelé či asistenti, účastníci z III. oddělení docházejí do kroužků samostatně. Z kroužků se účastníci školní družiny vrací buď sami nebo v doprovodu vedoucího kroužku (dle písemné domluvy s rodiči).
7. Odchod z družiny – účastníci školní družiny odcházejí sami nebo v doprovodu (dle údajů v přihlášce). Odchod mimo stanovenou dobu je podmíněn písemnou žádostí rodičů či jiných zákonných zástupců.
8. Odhlašování ze školní družiny – probíhá na základě písemné žádosti zákonných zástupců.
9. Vyloučení ze školní družiny – účastník může být ze školní družiny vyloučen na základě hrubého nebo dlouhodobého porušování školního řádu, vnitřního řádu školní družiny a pravidel daného oddělení. O vyloučení rozhoduje ředitel školy na základě návrhu vedoucího vychovatele školní družiny, rozhodnutí je písemnou formou doručeno zákonným zástupcům účastníka.
10. Na akce školní družiny nad rámec běžného chodu (výlety, exkurze, spaní ve školní družině aj.) se účastníci přihlašují individuálně na konkrétní akci.

2.8. Ekonomické podmínky

Služby školní družiny jsou poskytovány přihlášeným účastníkům školní družiny za poplatek, který stanovuje dokument „Úplata za ŠD a ŠK, kroužky“.

2.9. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví ve školní družině

Vychovatelé všech oddělení seznámí účastníky školní družiny s bezpečností a ochranou zdraví ve ŠD. Před každými prázdninami a pobytem mimo areál ŠD probíhá ve školní družině poučení o tom, jak se mají chovat v souladu s bezpečností a ochranou zdraví. O tomto poučení účastníků provedou vychovatelé zápisy v třídních knihách.

Školní družina tvoří se školou jeden právní subjekt, bezpečnost a ochrana zdraví zaměstnanců i účastníků školní družiny je zajišťována také v rámci celé školy. Pro činnosti školní družiny platí také ustanovení o bezpečnosti a ochrany zdraví

uvedená ve školním řádu. Pokud školní družina pro svoji činnost využívá odborné učebny, řídí se příslušnými řády těchto učeben.

Bezpečnému provozu v rámci školní družiny napomáhá:

- neustálý dohled pedagoga
- vhodná struktura činnosti
- bezpečné pomůcky
- ochrana účastníků před úrazy
- dostupnost prostředků první pomoci

3. Charakteristika ŠVP

3.1. Cíle vzdělávání

1) Obecný cíl

Obecným cílem je vést účastníka školní družiny k osobnostnímu rozvoji dle Výchovného programu ZŠ Integra Vsetín. Prohlubujeme jeho schopnost seberealizace v oblasti výtvarné, dramatické, kognitivní či pohybové. Rozvíjíme schopnost konat dobro pro druhého člověka bez očekávání odměny či protislužby.

2) Dlouhodobé cíle

Dlouhodobým cílem je vést účastníka školní družiny k:

- správným způsobům komunikace
- vytvoření si pravdivé představy o sobě
- navázání a udržování uspokojivých vztahů
- respektu k hodnotám, názorům a přesvědčení jiných lidí
- schopnosti vcítit se do situací ostatních lidí
- začleňování dětí zdravotně znevýhodněných do společné činnosti s dětmi zdravými
- zapojení se do vytváření estetického prostředí ve školní družině
- vytváření radostné atmosféry
- účinné spolupráci
- tvořivému řešení každodenních problémů
- samostatnosti při hledání vhodných způsobů řešení problémů

- formulaci svých názorů a postojů na základě vlastního úsudku s využitím poznatků z diskuse s druhými
- samostatnému pozorování s následným kritickým posouzením a vyvozením závěrů pro praktický život
- kritickému vnímání vlivu vzorů při vytváření vlastního světonázoru
- pochopení základních environmentálních a ekologických problémů a souvislostí moderního světa

3) Konkrétní cíle (ve vztahu ke klíčovým kompetencím)

- Kompetence k učení – učí se s chutí, práci dokončí, klade si otázky, hledá na ně odpověď, získané vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje v praktických situacích a dalším učení
- Kompetence k řešení problému – všímá si dění kolem sebe, snažit se řešit situace, užívá logické, matematické, empirické postupy, chápe, že vyhýbání se řešení problému nevede k cíli. Započaté činnosti dokončuje.
- Kompetence komunikativní – ovládá řeč, vyjadřuje sdělení, myšlenky, otázky, odpovědi vhodně formulovanými větami, kultivovaně komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými.
- Kompetence sociální a personální – samostatně se rozhoduje o svých činnostech, uvědomuje si, že za ně plně odpovídá a nese důsledky, projevuje ohleduplnost, citlivost, rozpozná nevhodné chování, nespravedlnost, agresivitu, šikanu, spolupracuje ve skupině, dokáže se prosadit i přijmout kompromis, respektuje jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.
- Kompetence občanské – uvědomuje si práva svá i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní i společenské).
- Kompetence pracovní – učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaluje rizika svých nápadů, odpovědně přistupuje k úkolům a povinnostem.
- Kompetence k trávení volného času – orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, dokáže odmítnout nevhodnou nabídku využití volného času.

3.2. Realizace výchovného programu ve školní družině a jeho obsah

Ve školní družině je výchovný program rozvíjen:

- **v činnostech společenských** (svátky, rodina, domov, vztahy mezi lidmi),
- **v činnostech výtvarných a pracovních** (tematické práce, práce s různými technikami a materiály),
- **v činnostech hudebních** (písňe, pohybové a instrumentální doprovody, tance),
- **v činnostech literárních a dramatických** (situační scénky, verše, pohádky, pověsti, hádanky, vyprávění, vlastní tvorba, ilustrace, kniha a časopis, hry, dramatizace),
- **v činnostech rekreačních a odpočinkových** (společná četba, poslech pohádek, spontánní hra dětí).

3.3. Výchovné postupy, metody či strategie ve školní družině

Výchovné strategie jsou postupy, jimiž vytváří pedagog optimální podmínky pro výchovu. Velký důraz je kladen na autentičnost pedagoga – aby to, co říká, bylo v souladu s tím, co dělá.

- **Vytvořit výchovné společenství** - vytvořit vhodné prostředí pro vzájemné soužití účastníků školní družiny různých ročníků, naučit se vnímat jak odlišnosti, tak to, co nás spojuje.
- **Vytvářet radostnou atmosféru** – ta je základem každodenní práce nejen pro účastníky školní družiny, ale hlavně pro pedagogy. Radost ze společného prožívání je velmi silným motivačním prvkem při práci.
- **Přijmout druhého takového, jaký je, vyjádřit mu sympatie** – jde o to být v přijetí druhého aktivní, nejen že jej akceptuji, ale zároveň mu to také musím umět dát najevo. Akceptující vztah způsobuje tyto změny: zvyšuje se sebepojetí a sebehodnocení žáků, zlepšují se vztahy mezi žáky, prožívají méně napětí a více radostí v životě, lépe zvládají zátěžové situace, zvyšuje se jejich frustrační tolerance. V rámci společně prožitých aktivit se žáci učí na sobě navzájem hledat to dobré, vážit si jeden druhého.
- **Připisování pozitivních vlastností, postojů účastníkům ŠD** – ti se stávají takovými, za jaké je považujeme. Velmi důležitá je snaha připisovat jim vlastnosti, které u něj chceme rozvíjet. Je ověřeným principem, že jedinec se snaží chovat podle očekávání vychovatelů.

- **Stanovit jasná pravidla** - účastníka školní družiny učíme přijímat zodpovědnost a zachovávat určitá pravidla hry. Je důležité, aby si vychovatel ujasnil:

- 1) které zásady chce a má vštěpovat
- 2) jak dosáhne skutečně toho, aby se jimi účastníci školní družiny řídily.

Vhodnou metodou je společné vytváření družinových pravidel a jejich následné důsledné dodržování.

- **Induktivní disciplína** – podporuje empatii a prosociálnost. Učíme jedince řešit konflikty neagresivním způsobem, usměrnujeme pozornost na důsledky, které má jeho činnost na ostatní. Důležité je, aby čin a důsledek jednání na sebe bezprostředně navazovaly.
- **Vybízet účastníka školní družiny k prosociálnosti** – rozvoj prosociálnosti tlumí především egoistické, agresivní a antisociální tendence účastníka školní družiny.

Zároveň úzce souvisí s motivací:

- 1) dobrý vztah s vychovatelem
- 2) dobrý kolektiv
- 3) originalita a zajímavost programu ve školní družině
- 4) zažít úspěch a vědomí, že jsem dobrý
- 5) potřeba se rozvíjet
- 6) kooperace v rámci kolektivu
- 7) aktivita při činnostech

- **Odměny a tresty užívat přiměřeně** – využívat spíše autostimulace či připisování pozitivních vlastností a tzv. posilování, aktivní naslouchání účastníkovi školní družiny, přijímání jeho názoru, úcta, projev zájmu o jeho práci, neverbální projevování důvěry a spokojenosti s výsledky jeho aktivit, trávení času s účastníky školní družiny žáky. Projev sympatie a souhlasu je mnohdy více motivující než odměna. Stimulačním prvkem při výchově je pochvala a uznání.

Pochvala by měla být:

- 1) pravdivá
- 2) přiměřená
- 3) upřímná

- **V případě porušení pravidel ŠD a školního řádu** využíváme formulář MŠMT „Záznam o jednání s žákem“, popř. „Záznam o jednání s žákem a jeho zákonným zástupcem“.
- **Zapojit do výchovného procesu rodiče** – pro účinnost výchovy je tato spolupráce nezbytná. Dítě velmi rychle pochopí, že obě strany tzv. „táhnou za jeden provaz“.

3.4. Formy docházky k zájmovému vzdělávání

- **pravidelná denní docházka** – min. 4 x týdně po dobu nejméně 5 po sobě jdoucích měsíců
- **pravidelná docházka** – nejméně 1 x za 2 týdny po dobu nejméně 5 po sobě jdoucích měsíců
- **nepravidelná docházka** - v jiném rozsahu než výše
- **příležitostná docházka** – dle potřeb rodiny

Školní družina je k dispozici všem přihlášeným účastníkům školní družiny každý den školního vyučování. Provoz družiny je od 11:30 do 16:00 od pondělí do pátku. V rámci nabídky aktivit ŠD a ŠK funguje tzv. „ranní čajovna“, otevřená je od 6:30 – 7:30 od pondělí do pátku a probíhá v prostorách ŠK.

Časový plán – v rámci programu školní družiny je důležitá pestrá náplň v aktivitách v jednotlivých odděleních a tematicky zaměřených kroužcích. V programech se střídají relaxační a odpočinkové činnostmi s činnostmi aktivními. Tyto činnosti zařazujeme dle potřeb žáků, na základě rozvrhu (např. pokud mají žáci v rozvrhu na konci výuky TV, po obědě ve školní družině následuje relaxace a naopak, pokud žáci končí dopolední výuku např. výtvarnou či pracovní výchovou, v rámci školní družiny je zařazena aktivita pohybová – zahrada či tělocvična).

3.5. Podmínky školní družiny pro pobyt účastníků školní družiny se speciálními a specifickými vzdělávacími potřebami

Respektujeme individualitu každého účastníka školní družiny, snažíme se vytvořit vhodné prostředí pro jeho všestranný rozvoj. Na podmínkách zájmového vzdělávání pro účastníky školní družiny se speciálními vzdělávacími potřebami aktivně spolupracujeme jak s rodiči, tak se školou. Zájmové vzdělávání a výchova těchto účastníků školní družiny se realizuje zpravidla formou inkluze v běžných třídách a skupinách. Školní družina se opírá o doporučení a spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou (PPP) nebo speciálně-pedagogickou poradnou (SPC), či praktickým lékařem dětí. Důležitá je též spolupráce vychovatelky s rodiči či zákonnými zástupci, s třídními učiteli a vedením školy.

Oblast materiální – ve školní družině jsou k dispozici kompenzační pomůcky (vaky, gymnastické míče) v budově č.p. 920/1.

Oblast organizační – součástí školní družiny je také malá třída, která slouží k relaxaci, ztišení. Je určena pro účastníky školní družiny, kteří občas vyhledávají klid a ztišení.

Zároveň je k dispozici malá tělocvična v budově 920/1, kterou je možné využívat jak ke ztišení či pobytu jedince mimo kolektiv (podle jejich potřeb), nebo naopak k aktivnímu využívání (podle jejich potřeb).

3.6. Podmínky školní družiny pro pobyt nadaných a mimořádně nadaných účastníků školní družiny

Respektujeme individualitu každého, snažíme se vytvořit vhodné prostředí pro jeho všestranný rozvoj. Na vhodných podmínkách pro zájmové vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných spolupracujeme s rodiči a školou. Vzdělávání a výchova účastníků školní družiny, zařazených do této kategorie, se ve školní družině realizuje zpravidla formou inkluze v běžných třídách a skupinách. Školní družina se opírá o doporučení a spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou (PPP) nebo speciálně-pedagogickou poradnou (SPC), či praktickým lékařem dětí. Důležitá je též spolupráce vychovatelky s rodiči či zákonnými zástupci, s třídními učiteli a vedením školy.

Oblast materiální – ve školní družině jsou k dispozici hry, stavebnice nebo knihy a časopisy. V případě zájmu velmi dobře spolupracujeme se školním klubem na výpůjčce vybrané hry či časopisu.

Oblast organizační – malá třída či malá tělocvična nebo „kutírna“ ve školním klubu mohou sloužit jako prostory k aktivitám těchto jedinců, kteří mají klid pro svou aktivitu, a přitom zůstávají součástí kolektivu a neoddělují se. Pokud je potřeba naprostý klid při práci, je možné využívat vedlejší třídu.

3.7. Přihlašování k zájmovému vzdělávání do školní družiny

Přihlašování k zájmovému vzdělávání do školní družiny je možné trojí formou:

- odevzdáním řádně vyplněného formuláře přihlášky k zájmovému vzdělávání a to buď v kanceláři školy, nebo u vedoucí vychovatelky
- zasláním vlastní přihlášky, která ale musí obsahovat povinné údaje
- ústně, v tomto případě je ale nutné sepsat protokol, který zákonný zástupce podepíše

3.7.1. Kritéria pro přijímání k zájmovému vzdělávání ve školní družině

1. Přijat je každý uchazeč, který přinese řádně vyplněnou přihlášku do školní družiny.
2. Přednost mají ti uchazeči, kteří jsou přihlášení k formě pravidelné denní docházky.
3. Pokud nelze na základě kritéria č. 2 přijmout všechny uchazeče, bude přijat přednostně ten, který splňuje další kritéria:
 - bydliště není v místě školy
 - sociální situace v rodině
4. Dále je možné přijmout žáky k formě pravidelné, nepravidelné a příležitostné docházky k zájmovému vzdělávání.
5. Počet přijatých žáků je dán kapacitou zařízení školní družiny.

3.7.2. Důvody ukončení zájmového vzdělávání účastníka ve školní družině

Odhlášení ze zájmového vzdělávání ve školní družině je možné:

- na základě písemné žádosti rodičů či zákonných zástupců,
- vyloučením ze školní družiny – účastník může být ze školní družiny vyloučen na základě hrubého nebo dlouhodobého porušování školního řádu, vnitřního řádu

školní družiny a pravidel daného oddělení. O vyloučení rozhoduje vedení školy na základě návrhu vedoucího vychovatele školní družiny, rozhodnutí je písemnou formou doručeno zákonným zástupcům účastníka.